

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Handläggare

Enheten för juridik
Lisa Gellerhed

Datum

2020-08-27

Vårt ärendenummer

203494- 2020

Ert ärendenummer

Ju2020/02984/L4

Folkhälsomyndighetens remissyttrande över promemorian ändringar i det tillfälliga förbudet mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten tillstyrker i huvudsak regeringens förslag till ändringar i det tillfälliga förbudet mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Antalet deltagare som undantaget ska gälla rekommenderas initialt till 500 för att därefter, beroende på utvecklingen av pandemin i landet och effekter av ändringen, eventuellt kunna höjas. Folkhälsomyndigheten föreslår vidare att avståndet som deltagare ska hålla mellan varandra bestäms till 1 meter.

Folkhälsomyndighetens kommentarer

Coronaviruset (SARS-CoV-2) som orsakar sjukdomen covid-19 smittar i första hand mellan människor genom så kallad droppsmitta. Det vill säga att smitta överförs till slemhinna i ögon, näsa eller mun från droppar som sprids i luften när en sjuk person hostar eller nyser. Dropparna faller snabbt ner genom luften och når som regel inte längre än någon meter. Situationer där många människor samlas har visat sig kunna orsaka en omfattande smittspridning. En sammankomst eller en tillställning med ett stort antal deltagare ger även upphov till ett ökat resande. Med anledning av detta har deltagargränsen för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar sedan mars 2020 varit 50 personer. Denna begränsning är en långtgående inskränkning av den grundlagsreglerade mötes- och demonstrationsfriheten men har varit och är en del av att effektivt minska spridningen av covid-19. En sådan begränsning får dock inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett det. Smittskyddsåtgärder

får vidare inte vara mer långtgående än vad som är försvarligt med hänsyn till faran för människors hälsa.

Förhindrandet av spridning av smitta på restauranger har reglerats genom föreskrift eller lag sedan i mars i år. Till skillnad från ordningslagen har denna reglering en tillhörande tillsynsorganisation som väsentligt påverkat efterlevnaden av lagen. Det är Polisen som beviljar tillstånd enligt ordningslagen och någon regelrätt tillsynsorganisation på samma sätt som kommunernas tillsyn av restaurangverksamheterna finns inte.

Folkhälsomyndigheten anser även att det bör övervägas att i samband med denna ändring även föreslå en ändring i förordningen på så sätt att den inte endast omfattar deltagare utan alla personer som närvarar vid en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning. Detta mot bakgrund av att endast publik räknas som deltagare vid flera typer av sammankomster och tillställningar, vilket i praktiken inneburit att ett stort antal personer i vissa fall ändå kunnat samlas. Att använda begreppet personer samtidigt som gränsen höjs skulle innebära att samtliga som närvarar, inklusive exempelvis idrottsutövare eller scenpersonal, kommer att räknas in.

Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med sittande deltagare

Regeringen föreslår att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än 50 men färre än ett visst högre antal deltagare ska undantas från förbudet mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, om var och en av deltagarna anvisas sittplatser med minst två meters avstånd och det även i övrigt skapas förutsättningar för deltagarna att hålla ett sådant avstånd till varandra vid sammankomsten eller tillställningen.

Avstånd

Av 3 § 1 lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen framgår att den som driver ett serveringsställe ansvarar för att serveringsställets lokaler och tillhörande områden utomhus som besökare har tillträde till är utformade så att trängsel undviks och att besökare kan hålla ett från smittskyddssynpunkt säkert avstånd från varandra. I Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:37) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen anges att vad som utgör ett ur smittskyddssynpunkt säkert avstånd ska bedöms utifrån lokalens utformning, antalet besökare och omständigheterna i övrigt på serveringsstället. Besökare bör kunna hålla minst *en meters* avstånd till andra sällskap. I Folkhälsomyndighetens generella rekommendationer för personer som sjunger i kör rekommenderas att kördeltagarna bör hålla minst 2 meters avstånd till varandra. Folkhälsomyndigheten har vidare i frågor om skyddsutrustning i vården beskrivit att studier har visat att utan skyddsutrustning minskar smittrisken avsevärt vid avstånd över en meter och

den minskar ytterligare vid avstånd över två meter. Mot bakgrund av att regeringen föreslår att undantaget ska gälla anvisade sittplatser som vanligtvis är utformade på sådant sätt att deltagarna sitter bakom och framför varandra och inte mitt emot varandra samt att smittrisken minskar avsevärt redan vid ett avstånd om 1 meter föreslår Folkhälsomyndigheten att deltagarna ska kunna hålla ett avstånd om 1 meter mellan varandra.

Folkhälsomyndigheten vill i detta sammanhang uppmärksamma att det kan komma att behövas undantag till denna gräns för vuxna med yngre barn och personer med funktionsnedsättningar.

Övriga förutsättningar för deltagarna att hålla avstånd till varandra vid sammankomsten eller tillställningen.

Folkhälsomyndigheten vill betona att det inte endast är vid sammankomsten eller tillställningen som risk för smitta föreligger. Den som är ansvarig arrangör av en sammankomst eller tillställning bör även ansvara för att ge deltagarna förutsättningar för att kunna hålla avstånd till varandra i samband med pauser, i toalettköer och vid ankomst till och avfärd från sammankomsten eller tillställningen.

Resor

Av Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om allas ansvar framgår att verksamheter som bedriver kollektivtrafik och allmänna färdmedel bör se till att trafiken kan köras i den omfattning som behövs för att minska risken för trängsel och begränsa antalet passagerare per fordon. Vidare bör var och en i Sverige undvika att resa med sådan kollektivtrafik och sådana andra allmänna färdmedel där det inte går att boka en plats. Folkhälsomyndigheten vill uppmärksamma att transporter till och från olika sammankomster och tillställningar med en större mängd deltagare kan utgöra ett hinder för kollektivtrafiken att fullgöra sitt ansvar att minska trängsel. Risken för trängsel i kollektivtrafiken i anslutning till en sammankomst eller tillställning är med ett stigande antal deltagare överhängande. Den som avser att anordna en sammankomst eller tillställning bör åläggas ett ansvar att säkerställa resor till och från arrangemanget kan ske på ett ur smittskyddshänseende säkert sätt. Ett sätt att göra detta kan vara att ge deltagarna olika tider för ankomst, uppmana deltagarna att cykla eller gå alternativt åka egen bil. Denna fråga blir framförallt aktuell om gränsen för deltagare höjs. Även resandet i landet kan komma att öka vid större tillställningar och sammankomster.

Antal

Folkhälsomyndigheten föreslår en övre gräns på 500 personer som en första höjning. Myndigheten anser vidare att det är viktigt att utrymme ges för att följa

effekterna av den ändring som nu föreslås och att försiktighetsprincipen alltså bör iaktas. När effekten av denna ändring har utretts och om det ur smittskyddssynpunkt är lämpligt kan denna gräns eventuellt höjas. Detta är dock endast möjligt om det epidemiologiska läget medger det.

Föreskrifter, allmänna råd eller rekommendationer

Mot bakgrund av att de arrangemang som kan komma att bli aktuella för undantaget i regleringen kan vara av mycket olika natur är det svårt att i detalj reglera vilka lämpliga smittskyddsåtgärder som kan anses vara tillräckliga. Folkhälso-myndigheten föreslår därför att myndigheten får i uppdrag att i dialog med berörda intresseorganisationer ta fram föreskrifter eller allmänna råd om hur olika typer av arrangemang kan genomföras på ett ur smittskyddssynpunkt så säkert sätt som möjligt.

Länsstyrelsens möjlighet till beslut om lokal sänkning av antalet deltagare

I den föreslagna formuleringen i förordningen bör det uttryckligen anges att länsstyrelserna har möjlighet att sänka gränsen lokalt även avseende 1 § andra stycket. Detta kan komma att bli aktuellt i situationer då det uppkommer lokala utbrott av smitta.

Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar på serveringsställen

Folkhälsomyndigheten tillstyrker förslaget att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som hålls på sådana serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen ska undantas från förbudet mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Johan Carlson. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Anders Tegnell och Britta Björkholm samt chefsjuristen Bitte Bråstad deltagit. Lisa Gellerhed har varit föredragande.

Folkhälsomyndigheten

Lisa Gellerhed